

Bestuursverslag 2024

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Het exploitatieresultaat	5
2. Financiële positie	5
2.1 Exploitatiesaldo	5
2.2 Liquiditeit	5
2.3 Belangrijke ontwikkelingen in 2024	5
2.4 Verschillen begrote en werkelijke cijfers	5
2.5 Begroting 2025	7
3. De prestatieresultaten in cijfers	8
Ambitie 1: Cultuurmonitor	8
Ambitie 2: Kennisagenda	8
Ambitie 3: Veelstemmige meningsvorming	9
Ambitie 4: Een actuele informatie- en documentatiebank	9
4. Kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten	11
4.1 Ambitie 1: Een jaarlijkse cultuurmonitor	11
4.2 Ambitie 2: Kennisagenda	15
4.3 Ambitie 3: Veelstemmige meningsvorming	20
4.4 Ambitie 4: Actuele informatie- en documentatiebank	23
4.5 Thema 1: Diversiteit en inclusie	25
4.6 Thema 2: Culturele beroepspraktijk	25
4.7 Thema 3: Duurzaamheid	26
5. Zaken die invloed kunnen hebben op de continuïteit of positie van de Boekmanstichting	28
6. Het bestuur en de Raad van Toezicht	29
6.1 Samenstelling bestuur	29
6.2 Vergaderingen Raad van Toezicht	29

6.3 Samenstelling Raad van Toezicht.....	30
7. Toepassing van de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit en de uitvoering van de Wet normering topinkomens.....	32
8. Educatieve activiteiten	34
9. Ondernemerschap, eigen inkomsten en strategie bij tegenvallende inkomsten.....	34
9.1 Ondernemerschap en eigen inkomsten.....	34
9.2. Strategie bij tegenvallende inkomsten	35
10. Activiteiten van internationaal belang.....	36
11. Communicatie.....	37
 Bijlagen	
Bijlage 1: Publicaties medewerkers Boekmanstichting 2024.....	43
Bijlage 2: Boekman, Boekman Extra en podcast Agendapunt.....	47
Bijlage 3: Boekmanstichting in de media.....	52

Voorwoord

Met dit bestuursverslag 2024 ronden we de activiteitenperiode 2021-2024 af. We kijken terug op een periode waarin de Boekmanstichting op veel onderdelen een grote ontwikkeling heeft doorgemaakt. De Cultuurmonitor groeide van de pilotversie van 2020 uit tot een steeds vaker geraadpleegde landelijke bron voor data en trends over de volle breedte van de culturele sector. In 2024 konden we met name het aanbod van regionale data fors verruimen. De uitgebreide samenwerkingen met provincies zoals Brabant, Gelderland en Zeeland willen we de komende jaren graag verbreden naar de rest van het land.

De collectie van de Kennisbank van de Boekmanstichting werd ook dit jaar weer flink vergroot. De periodieke Verkenningen over actuele thema's in het cultuurbeleid zijn in een paar jaar uitgegroeid tot een gewaardeerd en vaak geciteerd medium. Het tijdschrift Boekman heeft zich in de afgelopen jaren goed gehandhaafd als gezaghebbend blad dat – net als de Verkenningen – in de themakeuze steeds inspeelt op relevante onderwerpen in het discours over cultuurbeleid en –politiek. Met onze podcast 'Agendapunt' vonden we een vorm om extra aandacht te vragen voor onderwerpen die nog te weinig aandacht krijgen binnen het geïnstitutionaliseerde cultuurdebat.

In dit jaarverslag doen we uitgebreider verslag van bovenstaande ontwikkelingen. We doen dat op een moment dat er veel zorg heerst over de geopolitieke ontwikkelingen. Ook in Europa zien we de opkomst van autoritaire regimes die er niet voor terugdeinzen rechtstreeks in te grijpen in culturele instellingen, zoals we zagen bij de ontslagen van directeuren in Hongarije en Slowakije. Kunst en cultuur gedijen bij uitstek in een samenleving waarin democratische spelregels worden gerespecteerd en mensen zich erkend voelen in al hun diversiteit. Juist in deze tijd voelen we een verantwoordelijkheid om bij het signaleren, ontwikkelen en verspreiden van kennis over de culturele sector oog te hebben voor het belang van artistieke vrijheid en het waarborgen van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid. Gedegen kennis van data, feiten en trends draagt bij aan een robuust cultuurbeleid dat op veel niveaus – van praktijk tot bestuur en politiek – bijdraagt aan een tolerant, nieuwsgierig en creatief samenleven in dit land.

Amsterdam, 24 april 2025

Jan Jaap Knol, directeur-bestuurder Boekmanstichting

1. Het exploitatieresultaat

Het jaar 2024 werd afgesloten met een positief exploitatiesaldo van € 92.678.

2. Financiële positie

2.1 Exploitatiesaldo

In 2024 komt het exploitatiesaldo uit op € 92.678.

2.2 Liquiditeit

Conform de voorgenomen budgetplanning hebben we in 2024 de liquiditeitspositie versterkt. Aangaande de liquiditeit wordt een current ratio van 1,3 nagestreefd. Ultimo 2024 lag deze met 1,13 procent nog iets onder deze streefwaarde. Wel is dit een flinke verbetering ten opzichte van 2023 (0,69 procent). De liquiditeit was in 2023 fors verminderd door de relatief hoge uitgaven voor de verbouwing van het pand.

Als gesubsidieerde instelling streeft de Boekmanstichting een solvabiliteit van minimaal 10 procent na. In 2024 was de solvabiliteit 45 procent (2023: 40,6 procent). Hiermee kan de Boekmanstichting ook op de langere termijn aan de verplichtingen voldoen. De hoge solvabiliteit hangt onder meer samen met de eerder doorgevoerde stelselherziening voor het groot onderhoud en de daarmee gepaard gaande herwaardering van het casco van ons pand. De wijziging is eerder toegelicht in het Bestuursverslag 2021.

2.3 Belangrijke ontwikkelingen in 2024

De inkomsten en uitgaven in 2024 verliepen in grote lijnen zoals voorzien in de begroting 2024. In 2024 is onderzoek-in-opdracht verricht voor de provincies Noord-Brabant, Zeeland en Gelderland, het Niemeijer Fonds en het Expertisecentrum Literair Vertalen.

2.4 Verschillen begrote en werkelijke cijfers

Verschillen tussen begrote en jaarcijfers in de exploitatierekening die er wezenlijk toe doen zijn de volgende:

Bij DE BATEN:

Publieksinkomsten binnenland

Het overgrote deel van deze post betreft de inkomsten uit het tijdschrift Boekman. De inkomsten bedroegen in 2024 € 52.546 (ter vergelijking in 2023: € 50.087).

Overige directe inkomsten

De overige directe inkomsten zijn met € 207.259 hoger dan begroot (€ 160.500). Het grootste deel van deze post betreft de inkomsten uit onderzoek in opdracht.

Bijdragen uit private middelen

Er zijn geen inkomsten uit private fondsen verworven voor activiteiten die in 2024 hebben plaatsgevonden.

Incidentele publieke subsidies

In 2024 ontvingen we conform begroting € 125.000 incidentele publieke subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor het versterken van onze onderzoekscapaciteit.

Bij DE LASTEN:

Beheerlasten materiële lasten

De beheerslasten materieel (€ 235.301) zijn iets lager dan begroot (€ 239.333).

Beheerlasten personeelskosten

De beheerslasten personeel (€ 163.543) zijn iets hoger dan begroot (€ 157.600).

Activiteitenlasten materiële lasten

Deze kosten bedragen € 349.106. Dit is lager dan begroot (€ 348.250).

Activiteitenlasten personeelskosten

Deze zijn € 1.130.901 en iets hoger dan begroot (€ 1.101.400).

2.5 Begroting 2025

De gecompriimeerde begroting voor 2025 is als volgt:

Baten:

Categorie	Bedrag
Directe opbrengsten	€ 215.000
Publieksinkomsten (Boekman)	€ 55.000
Overige opbrengsten (onderzoeksopdrachten)	€ 160.000
Indirecte opbrengsten (verhuur)	€ 34.000
Structurele subsidie OCW	€ 1.861.205
Incidentele subsidies	€ 40.000
Totaal baten	€ 2.150.205

Lasten:

Categorie	Bedrag
Beheerslasten	€ 429.955
Personeelslasten	€ 185.750
Materiële lasten	€ 244.205
Huisvesting	€ 99.500
Algemene bedrijfslasten	€ 123.705
Afschrijvingen (inventaris, ICT)	€ 21.000
Activiteitenlasten	€ 1.703.250
Personeelslasten	€ 1.344.250
Materiële lasten	€ 359.000
Cultuurmonitor en kennisagenda	€ 160.000
Tijdschrift Boekman	€ 80.500
Overige publicaties	€ 7.500
Informatie- en documentatiebank	€ 40.000
Kosten verhuur	€ 15.000
Communicatie	€ 56.000
Rente baten en lasten	€ 17.000
Totaal lasten	€ 2.150.205

De totale baten (€) zijn gelijk aan de totale lasten (€).

3. De prestatieresultaten in cijfers

Ambitie 1: Een jaarlijkse cultuurmonitor

	Ambitie 2024	Realisatie 2024	Ambitie 2025
Ambitie: Het verzorgen van een jaarlijkse, gezaghebbende cultuurmonitor voor én met het veld.	1	1	1
Ambitie: Het realiseren van een bijbehorende online-database als centrale plek voor cijfers en andere informatie over het culturele leven.	1	1	1

Ambitie 2: Een thematische kennisagenda

	Ambitie 2024	Realisatie 2024	Ambitie 2025
Ambitie: Een agenderende en thematische kennisagenda als ondersteuning voor de ontwikkeling van cultuurbeleid	1	1	1
Ambitie: Het verrichten van onderzoek in opdracht, 5 x per jaar	5	5	5
Ambitie: Jaarlijkse onderzoeksconferentie <i>Toelichting: In 2024 de Cultural Currency Conferentie</i>	1	1	1
Ambitie: Netwerkbijeenkomsten op uitnodiging (onder andere Werkgroep Cultuur beleid, Platform Cultuurstatistici) <i>Toelichting: Dit betreft twee bijeenkomsten van het Landelijk Netwerk Onderzoekers Cultuurbeleid, drie focusgroepsessies over het gebruik van de Cultuurmonitor, twee focusgroepsessies in het kader van het onderzoek naar de literaire vertaalpraktijk, een bijeenkomst met onderzoekers van brancheverenigingen over de mogelijkheden tot harmonisatie gegevens, een rondetafelgesprek over het basisinkomen voor kunstenaars en een workshop met De Nationale Opera als onderdeel van het Opera Forward Festival.</i>	10	10	10

Ambitie 3: Veelstemmige meningsvorming

	Ambitie 2024	Realisatie 2024	Ambitie 2025
Ambitie: Het uitbrengen van tijdschrift Boekman (4 x p.j.) en Boekman Extra (6 x p.j.), in totaal 10 <i>Toelichting: Er zijn twee Boekman Extra minder verschenen doordat we in het kader van het beheersen van de werkdruk gestopt zijn met de uitgave van incidentele Boekman Extra's. Wel zijn de vier Verkenningen vanuit de Kennisbank als Boekman Extra conform plan gerealiseerd.</i>	10	8	8
Ambitie: Het realiseren van (gemiddeld) 15 publiek toegankelijke bijeenkomsten per jaar. Verspreid door Nederland en/of online <i>Toelichting: We hebben de ambitie voor het (gemiddeld) aantal bijeenkomsten vanaf 2021 verlaagd. Het betreft voor 2024 mee de vier podcastafleveringen die we hebben uitgebracht, de presentatie van het onderzoek voor het Niemeijer Fonds, de boekpresentatie van Justin O'Connor, de presentatie van de Waarde van Cultuur Brabant en de bijeenkomst Internationalisations (in samenwerking met het Prins Claus Fonds).</i>	8	8	8

Ambitie 4: Een actuele informatie- en documentatiebank

	Ambitie 2024	Realisatie 2024	Ambitie 2025
Ambitie: Het beschikbaar stellen van thematische kennisdossiers en infosheets. 10 x p.j. <i>Toelichting: er zijn vanuit de Kennisbank vijf thematische kennisdossiers en infosheets, en vier Boekman Extra – Verkenningen uitgebracht.</i>	10	9	10
Ambitie: Inrichting van studiezaal als multi-inzetbare ruimte voor culturele sector	1	1	1
Ambitie: Het aanbieden van de website als kennisplatform voor kunst, cultuur en	100.000	104.169	110.000

cultuurbeleid, inclusief informatie- en
documentatiebank.

*Toelichting: Het gaat hierbij om het cumulatieve bezoek aan
www.boekman.nl en www.cultuurmonitor.nl.*

--	--	--

4. Kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten en het al dan niet realiseren van de voorgenomen activiteiten

In het afgelopen jaar heeft de Boekmanstichting haar activiteiten uitgevoerd volgens de vier ambities en drie thema's die zijn geformuleerd in het Activiteitenplan 2021-2024. Hieronder volgt per ambitie en thema een kwalitatieve beschrijving van de belangrijkste inhoudelijke resultaten van 2024.

4.1 Ambitie 1: Een jaarlijkse cultuurmonitor

De Cultuurmonitor bestaat uit zowel afzonderlijke domein- en themapagina's als een gebundelde jaarrapportage, die te vinden zijn op www.cultuurmonitor.nl. Via het dashboard zijn de bijbehorende data raadpleegbaar op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau, met inmiddels meer dan 220 indicatoren op nationaal niveau en meer dan 130 indicatoren op regionaal niveau.

Gedurende het jaar hebben we nieuwe data voor 2023 en 2024 verzameld. Voor de themapagina Cultuurparticipatie werkten we aan de analyse van de door het CBS verzamelde gegevens in het kader van de Vrijetijds Omnibus (VTO). Daarnaast zijn we gestart met de ontwikkeling van een nieuwe themapagina over geldstromen en de verkenning voor een pagina gewijd aan het Caribische deel van het Nederlandse Koninkrijk, waarvan de eerste resultaten in 2025 worden verwacht. Momenteel ronden we de updates over 2024 af voor alle domeinen en thema's.

De focus ligt niet alleen op het verzamelen en ontsluiten van data, maar ook op het stimuleren van het gebruik van de Cultuurmonitor als monitoringsinstrument. Dit doen we via vier belangrijke pijlers:

1. *Harmonisatie van datastromen* – We werken aan een uniforme en samenhangende manier van dataverzameling, verwerking en presentatie. Uitdagingen hierbij zijn de verschillende dataformaten, diverse datastandaarden en uiteenlopende terminologieën. In opdracht van de Boekmanstichting heeft Tamara Bakker in 2024 de mogelijkheden tot harmonisatie van data van brancheverenigingen in kaart gebracht: [Rapportage verkenning harmonisering ledenbevraging brancheorganisaties](#). Deze verkenning werd in de eerste helft van 2024 opgeleverd. Tijdens sessies werden verschillende onderdelen van ledenbevragingen besproken, evenals de rol van Multifunctionele Organisaties (MFO's) en

dataverzamelmogelijkheden. Het bleek niet haalbaar om de vragenlijsten gelijk te trekken, maar wel werden er enkele gezamenlijke conclusies getrokken: MFO's worden onderbelicht, er is behoefte aan samenwerking op thematisch niveau (bijvoorbeeld duurzaamheid), en de onderzoekers van brancheverenigingen hebben behoefte aan meer onderling contact waarbij de Boekmanstichting graag een coördinerende rol neemt. In oktober 2024 werd een bijeenkomst gehouden om de vervolgstappen af te stemmen en het rapport openbaar te maken.

2. *Uitbreiding van de dataverzameling* – Ons doel is om meer inzicht te krijgen in de dynamiek en ontwikkeling van de sector, met gedetailleerdere informatie op lokaal en regionaal niveau. Voor het eerst hebben we hiervoor cijfers toegevoegd op de pagina *Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid (DIG)* over representatie in opleidingen (ROA Statistics), op de arbeidsmarkt (CBS, Monitor Kunstenaars en andere werkenden met een creatief beroep) en in cultuurparticipatie (VTO). Daarnaast versterkten we de samenwerkingen bij regionale monitors.
3. *Verbreding van de reikwijdte* – We streven ernaar om beter aan te sluiten bij de culturele praktijk en ruimte te bieden voor nieuwe vormen van cultuur(consumptie). Voorbeelden hiervan zijn onze samenwerking met [DUPHO voor fotografie](#), de verkenning van het Caribische Koninkrijk (via kennisbank en onderzoek) en het onderzoek naar de samenhang tussen sport- en cultuurparticipatie in samenwerking met het Mulier Instituut.
4. *Doorontwikkeling en evaluatie* – In het najaar van 2024 voerden we een gebruikersonderzoek uit, bestaande uit drie focusgroepsessies en een online survey, om de Cultuurmonitor verder te verbeteren. Daarnaast werkten we aan de vertaling van de website om de toegankelijkheid te vergroten.

Tot slot gebruiken we ook onderzoek in opdracht om de Cultuurmonitor verder te voeden, zowel qua inhoud als strategische inzet. Zo gaat onze aandacht voor regionale monitors gepaard met een groei van gemeentelijke data en levert ons onderzoek naar de positie van vrouwelijke beeldend kunstenaars ook inzichten op voor de pagina's over beeldende kunst en diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid.

Geldstromen

De nieuwe themapagina Geldstromen (beschikbaar vanaf voorjaar 2025 maar ontwikkeld in 2024) onderzoekt de financiële middelen die de cultuursector ontvangt van overheden, private bijdragen en eigen inkomsten. We bieden een overzicht van de verdeling tussen bijdragen van het Rijk, provincies, gemeenten, burgers en bedrijven. Daarnaast presenteren we de belangrijkste kerncijfers over deze geldstromen en hun verhoudingen. Cultuur heeft een intrinsieke, maatschappelijke en economische waarde, met een bijdrage van 23,9 miljard euro aan het bbp in 2018 (CBS). Ook zijn we dit jaar in gesprek gegaan met het Fonds voor Cultuurparticipatie over inzicht in de verschillende projectsubsidies om een genuanceerder beeld te geven van de spreiding van gelden.

Cultuurparticipatie

Middels de Vrijetijdsomnibus (VTO) onderzoeken we het cultuurbezoek en de beoefening van kunst in Nederland. In 2024 vergeleken we de meest recente data van 2022 met eerdere metingen en keken we naar persoonskenmerken zoals leeftijd, opleiding en inkomen. Na de coronajaren is de omvang van het cultuurbezoek in veel opzichten hersteld, al is het herstel in sommige sectoren, zoals podiumkunsten, trager. Digitale cultuurbezoeken zijn breed gedragen, vooral onder hoger opgeleiden. We onderzochten vier vormen van participatie: bezoek, consumptie, beoefening en draagvlak, en bekeken de effecten van inflatie en arbeidsmarktproblemen voor de toekomst. Daarnaast zijn de onderzoekers van de Boekmanstichting aangesloten bij de Taskforce Publieksdata van DEN, om o.a. samen met DIP meer inzicht te krijgen in het cultuurpubliek.

Monitoring en evaluatie Cultuurmonitor

In 2024 lag de focus op het gebruiksonderzoek naar de Cultuurmonitor, met als doel deze verder te verankeren in de culturele beleidspraktijk. Het streven is om de monitor het vanzelfsprekende startpunt te maken voor cultuurgerelateerde vragen. We onderzochten de behoeften van doelgroepen, zowel via gebruikersonderzoek als door samen met hen na te denken over de toekomst van de monitor. Er werd een gebruikersenquête uitgezet en er zijn drie al genoemde focusgroepen georganiseerd, met deelnemers uit het culturele veld, onderwijsinstellingen en van beleidsmakers. De behoeften en het gebruik verschilden per doelgroep. Overheden vroegen bijvoorbeeld meer om regionale vergelijkingen, terwijl het veld zich meer richtte op belangrijke (sectoroverstijgende) trends. De reacties waren positief, vooral over de duiding van de Cultuurmonitor, de landkaarten, de opsplitsing in domeinen en thema's, en de kritische reflectie op

de DIG-pagina. Er is echter ook vraag naar basisgegevens bij de introductie van de pagina's. Dit laatste nemen we mee in de update van 2025.

Op 22 april en 16 december 2024 kwam onder voorzitterschap van Koen van Eijck (hoogleraar Culturele Leefstijlen Erasmus Universiteit) de begeleidingscommissie bijeen om de ontwikkeling van de Cultuurmonitor te bespreken.

Vertaling

In 2024 werd de Cultuurmonitor beschikbaar gesteld in het Engels, wat de toegankelijkheid vergrootte voor Engelstalige studenten en andere internationale gebruikers. Het vertaalproces bleek echter tijdsintensiever dan verwacht, waardoor vertaling naar andere talen zoals Fries of Papiaments nog niet haalbaar was. Er werd getest met AI voor automatische vertaling, maar de technologie vereist nog verdere ontwikkeling.

Projecten

Zwangerschap & ouderschap in de beeldende kunstsector

In 2024 voerde stagiaire Iris Schipper (UvA) onderzoek uit voor haar masterscriptie naar de invloed van zwangerschap en ouderschap op de loopbaan van beeldend kunstenaars in Nederland. Het onderzoek toonde aan dat ouderschap vaak als onverenigbaar met een carrière in de beeldende kunst wordt ervaren, vooral door vrouwen. 55% van de respondenten kreeg het advies om geen kinderen te krijgen als zij carrière wilden maken, vaak van collega-kunstenaars, projectbelanghebbenden en docenten. Dit onderzoek bouwde voort op ons eerdere onderzoek naar de positie van vrouwelijk beeldend kunstenaars. Zie: [Zwangerschap & ouderschap in de beeldende kunstsector - Boekmanstichting](#)

The Bloomsbury Handbook of Gender in Popular Music Industries

In 2024 werd gewerkt aan een hoofdstuk voor *The Bloomsbury Handbook of Gender in Popular Music Industries*, waarin interventies tegen genderongelijkheden binnen de muziekfestivalindustrie centraal staan. Het hoofdstuk biedt een overzicht van lopende initiatieven in Europa en

onderzoekt hoe deze bijdragen aan systeemverandering. Dit onderzoek leidt tot publicatie in 2025 – delen hiervan zullen al eerder openbaar worden gemaakt via de Cultuurmonitor.

Onderzoekscapaciteit

Om te kunnen voorzien in de groeiende behoefte naar inzicht in data en trends is het belangrijk dat de onderzoekscapaciteit van de Boekmanstichting wordt versterkt. Ook het ministerie van OCW ziet deze behoefte. In de ministeriële Uitgangspuntenbrief 2025-2028 wordt opgemerkt dat de sector een grote behoefte heeft aan deskundige ondersteuning op het gebied van onderzoek en de ontsluiting van data, ook gezien het groeiende belang van datagedreven en op feiten gebaseerd beleid. Daarom is voor de periode 2025-2028 het subsidieplafond voor de onderzoeksfunctie in het kader van de regeling Culturele Basisinfrastructuur met € 250.000 per jaar verhoogd.

Om al in 2024 te kunnen beginnen met de genoemde versterking heeft het ministerie ons begin dit jaar een projectsubsidie van € 125.000 beschikbaar gesteld. Deze subsidie heeft ons in staat gesteld de capaciteit in aantal uren voor onderzoek in 2024 aanzienlijk uit te breiden. In een bijlage bij de Jaarrekening is de subsidie verantwoord, met daarbij een vergelijking naar de beschikbare uren in 2023.

Klankbordgroepen

Onderzoekers namen deel aan verschillende klankbordgroepen, zoals de [Monitor Diversiteit van personeel, zelfstandigen, toezichthouders en adviseurs in de culturele en creatieve sector – wat is de stand in 2024](#) van Significant APE en verkenningen van DEN over publieksgegevens, in samenwerking met o.a. de Museumvereniging en DIP.

4.2 Ambitie 2: Kennisagenda

De Boekmanstichting zet de komende jaren in op de ontwikkeling van een breed gedragen Kennisagenda voor de culturele en creatieve sector. De basis hiervoor is gelegd met de in november 2023 verschenen Verkenning voor de Kennisagenda. In de Verkenning is vastgesteld dat er zowel in als over de sector veel onderzoek wordt gedaan. Het ontbreekt echter aan overzicht

van kennisbehoeften en een samenhangende strategie voor nieuw onderzoek waarbij de verschillende perspectieven van praktijk, beleid en onderzoek zijn samengebracht.

De Kennisagenda:

- signaleert – in wisselwerking met de Cultuurmonitor - urgente sectorbrede vraagstukken nu en voor in de komende 5-10 jaar, en identificeert bijbehorende kennisvragen en -hiaten;
- identificeert strategieën voor adressering van de kennisvragen en -hiaten;
- maakt bestaande opvattingen over, en verwachtingen van kennis en onderzoek in de sector zichtbaar, en bevraagt deze;
- verstevigt samenwerking en uitwisseling tussen culturele praktijken en onderzoekspraktijken.

In 2023 zijn in de Verkenning vier overkoepelende thema's in kaart gebracht:

1. Werken in de culturele en creatieve sector: arbeidsmarkt en arbeidsrelaties;
2. De maatschappelijke werking van kunst en cultuur;
3. Democratisering en diversiteit;
4. Digitale cultuur en nieuwe technologieën.

Als werkvorm om deze thema's te exploreren zijn we in 2024 begonnen met een Community of Practice (CoP) rondom het eerste thema. Deze richt zich in het bijzonder op de positie van zzp'ers op de culturele arbeidsmarkt. Er is een groep gevormd van ca 15 zelfstandige makers, creatieven, beleidsmakers en onderzoekers die onder leiding van moderator Marijne Tesser eind 2024 een kick-off sessie hebben bijgewoond die in 2025 met vijf vervolgsessies wordt voortgezet. In het voorjaar van 2025 zal de Community of Practice rond democratisering van start gaan.

In het licht van het thema 'maatschappelijke werking van kunst en cultuur' zijn we in 2024 in samenwerking met het Erasmus Impact Center en Rainbow Creator gestart met de voorbereiding van een grote conferentie over 'Visie op impact' die plaats vond op 30 januari 2025 in het Bijlmerparktheater. De maatschappelijke werking van kunst en cultuur staat ook centraal op de aanstaande onderzoeksconferentie (17 april 2025).

In 2024 zijn er verder verkennende gesprekken gevoerd met regieorgaan SIA om in gezamenlijkheid te werken aan meer wisselwerking tussen het praktijkgericht onderzoek van hogescholen en de

culturele beroepspraktijk. Ook zijn de banden aangehaald met het netwerk professional doctorate (Kunst en Creatief) binnen het hoger kunstonderwijs.

Onderzoek in opdracht

In 2024 zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd in opdracht van of in samenwerking met externe partners:

Positie vrouwelijke beeldend kunstenaars

Met financiering van het Niemeijer Fonds werd onderzoek verricht naar de loopbaan van vrouwelijke beeldend kunstenaars in Nederland. Het rapport, gebaseerd op cijfers en gesprekken uit het veld, gaf inzicht in hun arbeidsmarktpositie, carrièreverloop en representatie. Het werd op 28 maart 2024 in een vol Mauritshuis gepresenteerd aan toenmalig staatssecretaris Fleur Gräper.

ELV (Expertisecentrum Literair Vertalen)

In opdracht van het ELV werd onderzoek uitgevoerd naar de positie van literair vertalers in Nederland en Vlaanderen, met aandacht voor de invloed van uitgevers en vertaaltechnologie. Het onderzoek benadrukte het belang van gedeelde afspraken over de rol van AI en de versterking van de positie van vertalers. Zie: [De positie van literair vertalers - Boekmanstichting](#)

Sport- en cultuurpublicatie

In samenwerking met het Mulier Instituut werd een publicatie voorbereid over de overlap tussen sport- en cultuurdeelname. Dit bouwde voort op eerdere SCP-rapportages, met clusteranalyses die in 2025 gepubliceerd zullen worden.

Regionale monitors

- *Waarde van Cultuur*

In september 2024 werd de vierde editie van de monitor “Waarde van Cultuur” gelanceerd, ontwikkeld in samenwerking met Kunstloc. De Cultuurmonitor werd uitgebreid met een dashboard waarin gegevens nu ook per Brabantse gemeente beschikbaar zijn. Zie: [Waarde van Cultuur - Waarde van Cultuur](#)

- *Cultuurmonitor Zeeland*

In samenwerking met Het PON & Telos en Pyrrhula Research Consultants werd de eerste Cultuurmonitor voor Zeeland gerealiseerd, met een focus op cultureel, sociaal en economisch kapitaal. Het rapport werd naar tevredenheid van de provincie opgeleverd.

Zie hier het rapport: [Cultuurmonitor Zeeland - Boekmanstichting](#)

- *Cultuur en erfgoedmonitor Gelderland*

Als vervolg op "Cultuur in Data" werd de Cultuur en Erfgoedmonitor Gelderland uitgevoerd. Samen met partners uit Brabant en Zeeland werd gewerkt aan meer regionale indicatoren en een nieuw dashboard, met oplevering gepland in mei 2025.

- *Overig*

We werkten ook mee aan de ontwikkeling van een monitor bij Kunstgebouw Zuid-Holland, gericht op de standaardisatie van meetbare indicatoren.

Overige samenwerkingsprojecten

Landelijk Netwerk Onderzoekers Cultuurbeleid

De Boekmanstichting coördineert het Landelijke Netwerk van Onderzoekers Cultuurbeleid dat geregeld bijeenkomt voor kennisuitwisseling en discussie over onderzoek naar cultuurbeleid en de positie hiervan in het hoger onderwijs. Er vonden digitale bijeenkomsten plaats op 14 maart en 24 oktober 2024. Tijdens de voorjaarsbijeenkomst werd gesproken over het thema voor de aanstaande onderzoeksconferentie (17 april 2025). In het voorjaar van 2024 is met medewerking van leden van de werkgroep het overzicht van vakken in kunst- en cultuurbeleid aan Nederlandse universiteiten geactualiseerd: [Kunst- en cultuurbeleid vakken in Nederland - Boekmanstichting](#). In de najaarsvergadering stond het gebruik door onderzoekers van de landelijke cultuurmonitor centraal.

Voor de onderzoeksconferentie is een redactieraad samengesteld die zich in het najaar heeft gebogen over de reacties op de 'call for contributions'. De conferentie wordt georganiseerd in samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam. Dit keer wordt nadrukkelijk aan verschillende vormen van onderzoek een podium geboden: wetenschappelijk onderzoek, praktijkgericht onderzoek en ook artistiek onderzoek. Uit ca 60 aanmeldingen heeft de redactie 27

voorstellen geselecteerd. Het programma is inmiddels gepubliceerd. We rekenen op een volle zaal met deelnemers en zien een grote belangstelling in het veld voor het thema van de conferentie:

[Onderzoeksconferentie: Cultuur als probleemoplosser? - Boekmanstichting](#)

Tijdens de conferentie wordt ook 6e NWO Boekman Dissertatieprijs uitgereikt. De jury presenteert dan zijn keuze uit de ruim 25 aanmeldingen.

Leden van de jury zijn:

- Susanne Janssen, (juryvoorzitter) hoogleraar Media en Cultuur aan de Erasmus Universiteit;
- Odile Heynders, hoogleraar Vergelijkende literatuurwetenschap aan de Universiteit Tilburg;
- Gabri van Tussenbroek, hoogleraar Stedelijke identiteit en monumenten aan de Universiteit van Amsterdam;
- Femke van Hest, strategisch adviseur cultuur bij de gemeente Den Bosch;
- Toef Jaeger, kunstredacteur bij NRC.

4.3 Ambitie 3: Veelstemmige meningsvorming

Evenals in voorgaande jaren kreeg deze ambitie in 2024 vooral gestalte via activiteiten en publicaties waarmee we een stimulans gaven aan de reflectie en meningsvorming over ontwikkelingen in de culturele en creatieve sector.

Tijdschrift Boekman

Eind maart 2024 verscheen het eerste nummer van de 36ste jaargang van Boekman, nummer 138. Het thema van het voorjaarsnummer was *Private financiering van kunst en cultuur*. Aanleiding voor het nummer was de toegenomen rol van deze vorm van financiering in de kunst- en cultuursector. In het nummer werd onder andere ingegaan op ontwikkelingen in geefgedrag, hoe makers mecenaat ervaren, welke afwegingen instellingen maken om voor particuliere of overheidsfinanciering te kiezen en hoe de overheid private giften stimuleert.

Het zomernummer, Boekman 139, was gewijd aan *Cultuur in de regio*. In het begin 2024 verschenen advies van de Raad voor Cultuur Toegang tot cultuur was veel aandacht voor de regio en de onevenwichtige verdeling van overheidsfinanciering over de regio's. Bovendien was cultuur in de regio een veelvoorkomend thema in de verschillende verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. Na een inleidend artikel waarin ingegaan werd op het advies van de Raad, werden drie cultuurprofessionals, werkzaam in verschillende regio's, aan de tand gevoeld over het advies. Daarnaast bevatte het nummer bijdragen over onder meer aandacht voor de regio's bij de zes rijkscultuurfondsen en het Zweedse Cultuursamenwerkingsmodel, dat als voorbeeld voor het toekomstig Nederlands cultuurbestel, zoals de Raad voor Cultuur dat schetste, diende.

Representatie in cultuur was het thema van het najaarsnummer, Boekman 140. In dit nummer wordt in de verschillende bijdragen bekeken hoe het staat met culturele diversiteit en inclusiviteit in de kunst- en cultuursector. In het verlengde van het voorgaande nummer opent het nummer met een artikel over de toegenomen aandacht voor representatie van de regio in het cultuurbeleid. Ook in dit nummer weer aandacht voor de plaats binnen de zes rijkscultuurfondsen voor het thema. Zijn zij voor iedereen even toegankelijk en wat doen ze om hun regelingen voor iedereen open te stellen? Daarnaast bevatte het nummer bijdragen over onder andere representatie en tv-series, de marketing van festivals en de arbeidsmarkt voor vrouwen in de beeldende kunst. Elodie Heloise schreef haar eerste column voor Boekman en is bereid gevonden dat in ieder geval de komende jaargang als vaste columnist naast Liesbeth Bik te doen.

Als laatste nummer in 2024 verscheen begin december Boekman 141 over *Europa en cultuur*. Bij de aanvang van de nieuwe beleidsperiode 2025-2029 van de Europese Unie werd de balans opgemaakt wat betreft de stand van zaken voor kunst en cultuur in de Europese context. Welke rol speelt de EU voor de kunst- en cultuursector in de lidstaten en hoe kijken kunstenaars naar Europa? Een historische terugblik op de verhouding van Europa tot cultuur vormde de inleiding tot specifiekere onderwerpen binnen het thema, zoals arbeidsomstandigheden in Europese verband, financiële impulsen voor de kunst- en cultuursector vanuit de EU en de invloed van EU-recht op podiumkunstensector. Voor het eerst in lange tijd was het begeleidende beeld in het nummer beperkt tot één project: *The Europeans* van fotograaf Rob Hornstra en schrijver Arnold van Bruggen. Zij werken van 2020 tot en met 2030 aan dit project en documenteren in die tijd twintig regio's in Europa. In dit nummer aandacht voor vier regio's die zij al in beeld en tekst gevat hadden.

De lijn, ingezet bij het winternummer van 2021 (Boekman 129), om de omslagen van Boekman te laten vormgeven door illustratoren, werd ook in 2024 voortgezet. Vier illustratoren reflecteerden in hun ontwerp op de inhoud van het nummer. Ondanks de verscheidenheid aan stijlen en technieken, levert dit een herkenbare uitstraling van het tijdschrift op. Net als bij de auteurs en te interviewen personen zijn meerstemmigheid en representatie belangrijke criteria bij de selectie van de illustratoren.

Hetzelfde geldt voor de samenstelling van adviesraad van Boekman. Hierin zijn zowel verschillende regio's als kunst- en cultuursectoren, achtergronden en functies vertegenwoordigd. De leden kwamen, zoals gebruikelijk, in 2024 twee keer bijeen om de redactie van input te voorzien en de laatste ontwikkelingen in hun werkpraktijk en de sector in het algemeen te bespreken. Op basis hiervan is een aantal thema's voor de jaargang 2025 bepaald.

Het aantal abonnees van Boekman vertoont in vergelijking met 2023 een lichte afname van 848 naar 830. Die is voor een groot deel toe te schrijven aan een afname van het aantal proefabonnementen. Het initiatief uit 2022 om voor particulieren een abonnement op alleen de digitale uitgave in te voeren blijkt nog steeds een groeiend aantal abonnees aan te trekken, terwijl het aantal digitaal-fysiek combinatieabonnementen nog licht stijgt van 218 naar 228. Deze abonnementsvorm is, zoals verwacht, vooral aantrekkelijk voor instellingen, waar meerdere personen tegelijkertijd de digitale versie kunnen raadplegen. De prijsverhoging met 20 euro per jaar voor deze laatste groep, die met ingang van de jaargang 2024 is ingevoerd, blijkt geen invloed te hebben op het aantal instellingen dat op het tijdschrift is geabonneerd.

In vergelijking met 2021 kunnen enkele langeretermijntrends geconstateerd worden. Toen waren er 801 abonnementen op het tijdschrift. De piek van het aantal abonnees lag bij het voorjaarsnummer van 2024 met 854 abonnementen. In de periode 2021-2024 steeg met name het aantal particulieren (van 321 naar 392). Ook het aantal studentenabonnementen steeg licht (van 72 naar 77).

Vanwege capaciteitsoverwegingen bij de redactie is besloten met ingang van 2024 te stoppen met incidentele Boekman Extra uitgaven. Onder de naam Boekman Extra zijn wel de Verkenningen voortgezet. Deze waren dit jaar achtereenvolgens gewijd aan broedplaatsenbeleid, vrijwilligers in de culturele sector, diversiteit in opeenvolgende cultuurnota's en immaterieel erfgoedbeleid..

Zie bijlage 2 voor een meer gedetailleerd overzicht van de uitgaven van het tijdschrift Boekman en de Verkenningen.

Podcast Agendapunt

In 2024 hebben we de Podcast Agendapunt vast onderdeel van onze programmering gemaakt. Nadat de eerste aflevering dit jaar nog werd gepresenteerd door externe host Hodan Warsame werd deze rol in de overige drie afleveringen overgenomen door Jasmin Sharif, programmamaker bij de Boekmanstichting. Er kwamen dit jaar opnieuw inspirerende gasten aan het woord die hun 'agendapunt' voor het gesprek over cultuurbeleid hebben toegelicht. Een overzicht van de afleveringen is te vinden in bijlage 2.

Cultural Currency Conference

In het weekend van 22-24 november vond in het Keilepand in Rotterdam de tweede editie plaats van de Cultural Currency Conference in Rotterdam, ook dit jaar een samenwerking van The Nite Shop met de Nederlandse Unesco Commissie en de Boekmanstichting.

Column Cultuurkrant LKCA

Ook in 2024 schreef Jan Jaap Knol elk kwartaal een column voor de *Cultuurkrant* van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA). Hierin staat hij stil bij actuele ontwikkelingen in het cultuurbeleid, toegespitst op het werkveld van cultuurparticipatie en -educatie. In 2024 waren de columns gewijd aan de propositie 'Samen cultuur borgen' van de VNG, de oproep van de VNO-voorzitter om ons voor te bereiden op een oorlogseconomie ('geen kleurpotloden maken maar kogels'), de 'gruwel die begrijpend lezen heet' en polarisatie.

4.4 Ambitie 4: Actuele informatie- en documentatiebank

De trend van de groei van de collectie digitale publicaties is ook in 2024 zichtbaar. In totaal is de collectie van de kennisbank vorig jaar uitgebreid met 1956 titels. De jaren daarvoor toonden ook al een aanzienlijke groei: 1830 titels in 2022 en 1368 in 2023. De volledige collectie bevat nu 91005 titels.

Een terugblik op de beleidsperiode 2021-2024 laat een aanwas van meer dan 7000 titels zien. Inhoudelijk bekeken valt de uitbreiding van collectie met documenten over de effecten van de coronapandemie op kunst en cultuur het meest op. Deze subcollectie bevat bijna 1000 titels die tijdens en na de pandemie zijn bijeengebracht. Terugkijkend zien we dat het aantal masterscripties in 2024 is gegroeid met 127 titels, statistieken over de nationale en internationale cultuursector met 201 titels, en dat AI in opkomst is. Wij verzamelden vijf titels over dit onderwerp in 2022 maar vorig jaar al 72. Opvallend was ook de aanwas over _regio's (85) en publiek (201).

Afgeronde projecten

Het in 2022 opgestarte ontzamelingsproject is in de zomer van 2024 afgerond. Hierin werkten wij tot aan de zomer samen met het team van Cultural Motion. Het resultaat van het project is een afgeslankte collectie van ongeveer 5500 boeken die nu op de verschillende verdiepingen van de stichting wordt gepresenteerd. In de kenniskamer op de begane grond waar externe klanten worden ontvangen staan de meest recente boeken. Een deel van de titels die geen deel meer uitmaken van onze collectie konden we overdragen naar andere instellingen (Koninklijke Bibliotheek, Van Gogh Museum, Nederlands Fotografie Museum, Reinwardt Academie en Academie Minerva).

Naast het ontzamelingsproject is in juli 2024 de migratie van het onlinebibliotheekstelsel van Adlib naar Axiell collections afgerond. Gelijktijdig is de internetcatalogus vernieuwd met als voordeel dat de gebruikers nu de online catalogus vanaf een tablet of een telefoon kunnen raadplegen.

Zichtbaarheid collectie vergroten

Om de collectie van de Kennisbank breder onder de aandacht te brengen, lichtten we ook in 2024 interessante publicaties uit in de maandelijkse nieuwsbrief van de Boekmanstichting. Daarnaast leverden onze informatiespecialisten een belangrijke bijdrage aan de diverse onderzoeken, onder andere door het verzorgen van literatuurlijsten bij de Cultuurmonitor. Onder de titel Boekman Extra – Verkenningen maakte Jack van der Leden de al eerder vermelde handreikingen met relevante informatie uit de Kennisbank over actuele onderwerpen, vaak in het verlengde van het thema van het tijdschrift Boekman.

4.5 Thema 1: Diversiteit en inclusie

Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (afgekort DIG) is één van de kernthema's van de Boekmanstichting. We hebben op de themapagina van de Cultuurmonitor toegelicht dat gelijkwaardigheid een voorwaarde is om inclusie te realiseren op een manier dat alle mensen zich welkom, veilig en gerespecteerd weten. De pagina is één van de meest geraadpleegde onderdelen van de Cultuurmonitor.

Over 2024 vermelden we graag de Verkenning over diversiteit in opeenvolgende cultuurnota's. Deze laat zien hoe onder opeenvolgende bewindslieden de aandacht voor het thema steeds wisselde met het politiek tij. Publicatie van de Verkenning viel samen met de verschijning van het herfstnummer van Boekman dat geheel in het teken stond van representatie.

Vanuit de Kennisbank zijn in 2024 132 nieuwe titels over het onderwerp toegevoegd aan onze collectie.

Maxime van Haeren neemt deel aan de klankbordgroep voor de ontwikkeling van de scan Diversiteit en Inclusie; Jan Jaap Knol maakt deel uit van de landelijke adviesgroep voor het programma rond de Code Diversiteit en Inclusie.

4.6 Thema 2: Culturele beroepspraktijk

Op dit terrein werken we samen met Platform ACCT dat ook betrokken is bij de eerder genoemde Community of Practice rondom de arbeidsmarktpositie van zzp'ers in de culturele sector.

Samen met het Platform ACCT werken we aan een onderzoeksagenda voor gegevens over de arbeidsmarkt, in lijn met de aanbevelingen uit het rapport van HTH research over de arbeidsmarktgegevens dat in december 2023 verscheen opdracht van (onder meer) Boekmanstichting en Platform ACCT.

Specifieke aandacht kreeg de arbeidsmarktpositie van vrouwelijk beeldend kunstenaars in het reeds genoemde onderzoek in opdracht van het Niemeijerfonds. Het jaarinkomen van vrouwelijke

beeldend kunstenaars is 20 procent lager dan van mannelijke collega's. Dat laat zien dat er nog steeds forse ongelijkheid bestaat ten opzichte van hun mannelijke collega's.

Aparte vermelding verdient het rondetafelgesprek met experts over onderzoek naar pilots met een basisinkomen voor kunstenaars in Ierland en de USA. Het onderzoek was verricht door Christina Dorneanu (masterstudent Erasmus Universiteit). Dit gesprek vond plaats in de bibliotheek van de Boekmanstichting op 24 mei 2024.

De Kennisbank is uitgebreid met 158 nieuwe titels over dit thema.

4.7 Thema 3: Duurzaamheid

In april 2024 werd het onderzoek '[Public Perceptions of Dutch Cultural Institutions](#)' over duurzaamheid binnen de culturele sector gepubliceerd. Dit is uitgevoerd in opdracht van de Boekmanstichting door Hanna Holm, Kimberley Bibendorf en Thijs Bouman (Rijksuniversiteit Groningen). Het onderzoek bouwt voort op eerder werk van de Boekmanstichting en toont aan dat de meerderheid van de Nederlanders voorstander is van verduurzaming in de cultuursector, met een focus op maatregelen zoals energiebesparing en lokaal inkopen. Tegelijkertijd blijkt dat duurzame keuzes steeds belangrijker worden voor de bezoekersaantallen van culturele instellingen.

In samenwerking met Dutch Culture startten we in 2024 de voorbereiding van een vervolg op onze publicatie *Towards sustainable arts* uit 2022. Stonden in die studie zeven Europese landen centraal, nu hebben we gekozen voor een 'global edition' waarbij auteurs uit Brazilië, Canada, Caribisch deel van het Koninkrijk, Ierland, India, Turkije, Verenigde Arabisch Emiraten en Zimbabwe via artikelen inzicht bieden in de vraag hoe de culturele sector in hun land zich verhoudt tot het thema duurzaamheid en klimaatverandering. Publicatie is voorzien in het voorjaar van 2025.

Jan Jaap Knol gaf op 25 april 2024 in Gouda twee presentaties over het onderzoek van de Boekmanstichting naar verduurzaming van de culturele sector op een provinciale bijeenkomst van het Erfgoedhuis Zuid-Holland. Hij was ook lid van de begeleidingscommissie Verkenning ecologische voetafdruk culturele sector die in opdracht van het ministerie van OCW is uitgevoerd door Het PON/TELOS.

.

De collectie van de Kennisbank uitgebreid met 121 nieuwe titels over duurzaamheid.

5. Zaken die invloed kunnen hebben op de continuïteit of positie van de Boekmanstichting

Begin 2024 hebben we ons activiteitenplan 2025-2028 'Kennis van waarde' ingediend bij het Ministerie van OCW in het kader van de subsidieregeling Culturele Basisinfrastructuur 2025-2028. Na positieve advisering door de Raad van Cultuur ontvingen we met Prinsjesdag 2024 de nieuwe meerjarenbeschikking. Deze legt de basis onder de uitvoering van onze kernactiviteiten de komende jaren.

Met de overstap per 1 januari 2025 naar de CAO Onderzoeksinstituten en de overgang naar het ABP in het kader van onze pensioenregeling is de kwaliteit van onze arbeidsvoorwaarden toegenomen waardoor we verwachten de komende jaren ook een aantrekkelijke werkgever te zijn.

In aanvulling op onze subsidie in het kader van de BIS werken we ook aan onderzoek-in-opdracht. We verwachten dit portfolio aan opdrachten in 2025 in de begrote omvang voort te kunnen zetten.

Ons pand is in de afgelopen jaren grondig verbouwd en gemoderniseerd. We verwachten op dit vlak de komende jaren geen grote investeringen, anders dan reeds voorzien in het schema van afschrijvingen.

6. Het bestuur en de Raad van Toezicht

6.1 Samenstelling bestuur

De samenstelling van bestuur en directie was vanaf 1 januari tot en met 31 december 2024 als volgt:

Directeur-bestuurder

Jan Jaap Knol (1 fte)

6.2 Vergaderingen Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht vergaderde op 12 januari, 16 maart, 16 juni, 20 september en 22 november. Naast geregeld terugkerende onderwerpen als jaarstukken, begroting en voortgangsrapportages besteedde de Raad van Toezicht dit jaar in het bijzonder aandacht aan de voorbereiding en implementatie van het nieuwe activiteitenplan 2025-2028, de communicatiestrategie en de overgang naar de CAO Onderzoeksinstituten en het ABP. In 2024 heeft de Raad van Toezicht de reglementen voor Raad en bestuur getoetst en geactualiseerd aan de hand van de Code.

In de vergaderingen stond de Raad van Toezicht ook stil bij de ontwikkeling van onze onderzoeksactiviteiten. Ook voor overige onderdelen zoals programmering, redactie en kennisbank was er geregeld aandacht. Op 15 juli voerden Nathalie van Berkel en Jeroen Bartelse namens de Raad van Toezicht het jaarlijkse gesprek met de medewerkers.

In 2024 nam de Raad afscheid van Hagar Heijmans en Coen Teulings (voorzitter) die zich beide negen jaar lang hebben ingezet voor de Boekmanstichting. Op deze plaats spreekt de Raad graag nogmaals zijn grote waardering voor hun bijdrage aan de ontwikkeling van de Boekmanstichting in de afgelopen jaren.

Zittend lid Nathalie van Berkel heeft per 1 november het voorzitterschap op zich genomen. Verder trad per 1 november Patrick van der Klooster aan als nieuw lid van de Raad, met als aandachtsgebied financiën en bedrijfsvoering. Met ingang van 1 januari 2025 is tevens Annet Lekkerkerker toegetreden tot de Raad.

6.3 Samenstelling Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht was per 31 december 2024 als volgt:

- Nathalie van Berkel, voorzitter, eerste termijn, aflopend per 1 juni 2025, eenmaal herbenoembaar;
- Jeroen Bartelse, tweede termijn, aflopend per 1 december 2025, eenmaal herbenoembaar;
- Mirko Schäfer, eerste termijn, aflopend per 1 april 2025, eenmaal herbenoembaar.
- Patrick van der Klooster, eerste termijn, aflopen per 1 november 2028, eenmaal herbenoembaar

Per 1 januari 2025 is Annet Lekkerkerker toegetreden tot de Raad van Toezicht.

Conform de statutenwijziging van 2021 worden nieuwe leden van de Raad van Toezicht benoemd voor maximaal twee periodes van vier jaar, dit conform de Code Cultural Governance.

6.4 Overzicht (hoofd- en neven)functies leden Raad van Toezicht en directeur-bestuurder (per 31 december 2024)

Raad van Toezicht

Jeroen Bartelse:

- Algemeen directeur Tivoli Vredenburg
- Voorzitter Kunsten '92
- Lid Taskforce culturele en creatieve sector
- Lid Economic Board Utrecht
- Academic Fellow Universiteit Utrecht

Nathalie van Berkel (voorzitter Raad van Toezicht):

- Lid Raad van Bestuur UWV
- Lid Raad van Commissarissen Woningcorporatie Havensteder

Patrick van der Klooster:

- Directeur Kennis & Innovatie BPD
- Voorzitter Stichting Archiprix
- Vice-voorzitter bestuur Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond
- Lid Raad van Advies Architectenregister
- Lid Programmaraad FASadE Amersfoort
- Lid Programmaraad DUDOK Hilversum

Mirko Schäfer:

- Universitair hoofddocent, Department for Information & Computing Sciences, Faculty of Science Lead for Utrecht Data School, Utrecht University
- Visiting Professor at Helsinki Institute for Social Sciences & Humanities, University of Helsinki
- Ambassadeur Data and Knowledge Hub Healthy Urban Living Province Utrecht
- Lid coördinatieteam ion team research area Governing the Digital Society
- Lid programma comité Centre for Digital Humanities at Utrecht University
- Lid Editorial Board Digital Culture & Society
- Lid Editorial adviesraad Computer Supported Cooperative Work (CSCW)
- Lid Adviesraad Master Multimedia & Authorship, University Halle-Wittenberg

Directeur-bestuurder

Jan Jaap Knol

- Directeur-bestuurder Boekmanstichting
- Voorzitter bestuur AdamNet, netwerk van Amsterdamse bibliotheken en erfgoedinstellingen
- Lid Raad van Toezicht Theater de Kom Nieuwegein
- Lid Raad van Toezicht Kunstbende
- Lid bestuur Stichting De Nieuwe KHL

7. Toepassing van de Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en de Code Diversiteit en de uitvoering van de Wet normering topinkomens

De Boekmanstichting onderschrijft de Fair Practice Code, de Code Governance Cultuur en de Code Diversiteit en Inclusie. Als het gaat om de eigen arbeidsvoorwaarden hanteert de Boekmanstichting vaste uitgangspunten. We bieden onze medewerkers solide arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van een goede pensioenvoorziening en verzekering tegen arbeidsongeschiktheid. Een vast contract is na een eerste jaarcontract in de regel de norm. We werken niet met schijnconstructies. Bij freelance opdrachten voor schrijvers en fotografen werken we met marktconforme tarieven.

De samenwerking met het HR Expert Bureau is in 2024 voortgezet. We hebben met begeleiding van het bureau de continue gesprekscyclus voor alle medewerkers ingevoerd. We willen medewerkers een open en veilige werkomgeving bieden waarin zij met plezier werken en iedereen zich gezien en gewaardeerd weet. Om een positieve feedbackcultuur in de organisatie te stimuleren hebben we in het najaar met het hele team de training Feed Forward gevolgd onder begeleiding van Muriël Schrikkema. De functie van externe vertrouwenspersoon is belegd bij Gimd, onderdeel van onze arbodienst, Zorg van de Zaak.

In het kader van de ontwikkeling van onze organisatie besteden we ook aandacht aan de digitale transformatie. We verdiepen ons in de ontwikkelingen, onder meer via scholing (zoals deelname aan cursus digitaal leiderschap van DEN of conferenties voor informatiespecialisten) maar integreren ook nieuwe toepassingen in ons werk. We ontwikkelden intern ook een (concept) ethisch kader voor de omgang met AI. In 2025 volgen we met het hele team een cursus om op maat AI in te zetten in ons werk.

Bij de inrichting van bestuur en toezicht past de Boekmanstichting de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur toe. In 2024 zijn zoals eerder genoemd de reglementen voor Raad van Toezicht en bestuur getoetst en geactualiseerd aan de hand van de Code. De Raad van Toezicht houdt in de relatie tot de bestuurder oog voor de balans tussen kritische afstand en inhoudelijke betrokkenheid.

We ambiëren de realisatie van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid, zowel binnen de eigen organisatie als via onze programmering, onderzoek en overige activiteiten. We hebben daarnaast de onboarding voor nieuwe collega's versterkt zodat zij goed wegwijs worden gemaakt binnen de organisatie en zich er snel thuis kunnen voelen.

Wet Normering Topinkomens 2024

Naam	J.J.K. Knol
Functie	Directie
Aanvang en einde functieervulling in 2023	01.01 – 31.12
Omvang dienstverband	1
Dienstbetrekking	Nee
Beloning inclusief belastbare onkostenvergoeding	€ 122.695
Pensioenbijdrage	€ 21.727
Totaal bezoldiging	€ 144.422
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 233.000

Het verrichte werk door de Raad van Toezicht-leden is – behoudens reiskostenvergoeding – onbezoldigd.

8. Educatieve activiteiten

De Boekmanstichting heeft geen taak op het gebied van educatie voor scholen. Wel verzorgen medewerkers van de Boekmanstichting regelmatig gastcolleges op hogescholen en universiteiten.

- Jan Jaap Knol verzorgde op 9 februari 2024 een presentatie voor studenten in het kader van het jaarlijkse samenwerkingsproject van de Boekmanstichting met De Nationale Opera en diverse universitaire opleidingen op het gebied van cultuurbeleid (Universiteit van Amsterdam, Universiteit Maastricht, Universiteit Utrecht, Radboud Universiteit, Rijksuniversiteit Groningen en Erasmus Universiteit Rotterdam). Dit project maakt deel uit van het Opera Forward Festival en is gericht op het nadenken over de toekomst van muziektheater.
- Jan Jaap Knol was op 12 september spreker op de werkvelddag voor vierdejaars studenten Kunst en Economie van de HKU.
- Maartje Goedhart, Thomas de Hoog en Jasmin Sharif gaven gastcolleges aan de Reinwardt Academie.
- Jasmin Sharif en Sita Struijke gaven een gastcollege op de Radboud Universiteit.

9. Ondernemerschap, eigen inkomsten en strategie bij tegenvallende inkomsten

9.1 Ondernemerschap en eigen inkomsten

In 2024 bestond 14,1 % procent van de totale baten van de Boekmanstichting uit eigen inkomsten. We werkten aan onderzoeken in opdracht voor de provincies Noord-Brabant, Gelderland, Zeeland, het Niemeijer Fonds en het Expertisecentrum Literair Vertalen.

9.2. Strategie bij tegenvallende inkomsten

De Boekmanstichting heeft een toereikend eigen vermogen om calamiteiten en tegenvallende inkomsten op te vangen. Conform de toegelichte lijn in het bestuursverslag streven we ernaar het eigen vermogen op peil te houden.

10. Activiteiten van internationaal belang

De Boekmanstichting is met regelmaat aanwezig bij bijeenkomsten van internationaal belang.

- De Boekmanstichting is *standing member* (in overleg met OCW) en in de persoon van Heidi Heinonen expert van het Compendium of Cultural Policies & Trends (tevens lid van Culture Action Europe). Heidi Heinonen nam in dit kader deel aan de jaarlijkse meeting op 26-27 september 2024 in Podgorica, Montenegro.
- Op 19 maart 2024 ontvingen we in onze bibliotheek de gerenommeerde cultuurwetenschapper Justin O'Connor voor de drukbezochte boekpresentatie van 'Culture is *not* an industry'. In 2025 komt hij opnieuw naar de Boekmanstichting.
- Jan Jaap Knol nam deel aan de conferentie Beyond the obvious van Culture Action Europe (29 mei – 1 juni 2024 in Malmö, Zweden).
- In het kader van de voorbereiding van het winternummer Boekman, gewijd aan Europees cultuurbeleid, spraken André Nuchelmans en Jan Jaap Knol op 5 juni 2024 in Brussel met vertegenwoordigers van Kunstenpunt, deBuren, Culture Action Europe en de Nederlandse PV bij de EU.
- Van 26 tot en met 28 juni vond bij de Breda University of Applied Sciences (BUAS) de jaarlijkse conferentie van de 'Association for Tourism and Leisure Education Research' (ATLAS) plaats. Met als thema 'Leisure & Tourism 2030: navigating the future'. Onderzoekers Britt Swartjes en Thomas de Hoog gaven op 28 juni 2024 een presentatie over de Vrijetijdsomnibus (VTO).
- Onderzoeker Britt Swartjes schreef in de zomer van 2024 mee aan de subsidie-aanvraag voor een COST-netwerk "Festivals and Leisure Events Stimulating Social Sustainability" (FLESSS), als onderdeel van de kerngroep. Op het moment van indienen bestond deze aanvraag uit een netwerk van 141 personen. In mei 2025 wordt bekend of de subsidie wordt toegekend.
- Op 12-13 augustus 2024 brachten Maartje Goedhart en Jasmin Sharif een werkbezoek aan Kunstenpunt Brussel.
- Felicia van Andel, Maartje Goedhart en Jan Jaap Knol namen deel aan de International Conference for Cultural Policy Research (20-22 augustus 2024, Warschau, Polen). Felicia van Andel verzorgde hier een sessie over de Kennisagenda.

11. Communicatie

De Boekmanstichting draagt bij aan de informatiebasis van het cultuurbeleid door het signaleren, ontwikkelen en delen van kennis. Communicatie speelt hierin een cruciale rol. We verspreiden onze informatie via beleidsmakers, onderzoekers, culturele instellingen en andere belanghebbenden, leveren input aan journalisten en maken kennis toegankelijk via onze eigen communicatiekanalen.

Uit interne en externe analyse is gebleken dat de Boekmanstichting wordt erkend als een onafhankelijk en betrouwbaar instituut, waarvan het werk steeds beter inspeelt op actuele ontwikkelingen. Dit imago is van groot belang, vooral in een tijd waarin het vertrouwen in onderzoek en instituties afneemt. Eind 2024 hebben we in samenwerking met extern communicatieadviseur Marijne Tesser een nieuwe communicatiestrategie voor de beleidsperiode 2025-2028 ontwikkeld. De strategie sluit aan bij de bredere organisatiestrategie van co-creatie en dialoog. We gaan actief in gesprek met onze prioritaire doelgroepen – studenten, makers en journalisten – om hun behoeften beter te begrijpen en een communicatieaanpak op maat te ontwikkelen. Daarnaast betrekken we gebruikers bij de ontwikkeling van nieuwe communicatiemiddelen en activiteiten. De resultaten van deze inspanningen zullen we eind 2025 kunnen analyseren.

Beleidsvorming

Een indicator om te zien of we ook daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de informatiebasis onder het cultuurbeleid is het gebruik van onze kennis en informatie door beleidsmakers, onderzoekers en bestuurders. In 2024 komt de term 'Boekmanstichting' 13 keer (2023: 14 keer) voor in officiële bekendmakingen van overheden, waaronder de vaststelling cultuurnota Drenthe 2025-2028 [Cultuur maakt Drenthe/Drenthe maakt cultuur](#), Cultuurconvenant 2025-2028 [Ministerie van OCW](#) [Brabant Stad](#), de [verordening van culturele kernvoorzieningen](#) binnen gemeente Hengelo en [Gedraginsichten voor klimaatbeleid, call for proposals](#) door Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek.

De term 'boekmanstichting' komt voor in 29 documenten (2023: 46 documenten) van de Eerste en Tweede Kamer, en diverse ministeries. Het gaat daarbij onder meer om beslisnota's, Kamerstukken en rapporten. De Boekmanstichting wordt ook aangehaald in het rapport [Cultuur](#)

Natuurlijk, hoe duurzaamheid en cultuur elkaar versterken van de Raad voor Cultuur en de publicatie Internationaal Cultuurbeleid 2025-2028 van Ministerie van Buitenlandse Zaken.

In de media

De Boekmanstichting heeft zich in 2024 ook actief ingezet om een centrale rol te spelen op het gebied van reflectie en meningsvorming, waaronder het voeden van het maatschappelijk debat over kunst en cultuur. Dat hebben we gedaan door actief het contact op te zoeken met nieuwsmedia na het verschijnen van onderzoeksresultaten. Met name het Niemeijer onderzoek over de positie van vrouwen in de beeldende kunst is breed opgepakt. Het resultaat is dat de Boekmanstichting in 23 publicaties (2023: 18 publicaties) is geciteerd of genoemd, zie bijlage 3 voor een overzicht van mediapublicaties. Met onze informatie en kennis zijn we vorig jaar onder andere verschenen in *NRC*, *Trouw*, *Volkskrant*, *het Parool* en het *Reformatorisch Dagblad*. Deze vijf kranten hadden in 2024 gezamenlijk een gemiddeld bereik van 1.177.000 personen van dertien jaar en ouder, zo blijkt uit cijfers van NOM: nationaal onderzoek multimedia. Daarnaast werd de data van de Cultuurmonitor meermaals aangehaald op NOS.nl.

Eigen communicatiekanalen

Om onze maatschappelijke opdracht uit te voeren en een breed publiek te informeren over kunst, cultuur en beleid, beheert de Boekmanstichting diverse eigen communicatiekanalen. Per thema en doelgroep bepalen we welk kanaal we inzetten, op welke manier, met welke toon en met welke boodschap.

Tegelijkertijd realiseren we ons dat gebruikers zelf bepalen óf en hoe ze geïnformeerd willen worden over ons werk. Daarom kiezen we vaak voor een gecombineerde inzet van verschillende online en offline communicatiekanalen, zodat we ons bereik en de impact van onze communicatie vergroten.

Daarnaast zijn we ons bewust van de voortdurende veranderingen in het gebruik van sociale media. De recente ontwikkelingen rondom Meta en de veranderende voorkeuren van jongere doelgroepen – zoals een kortere spanningsboog en een verschuiving naar nieuwe platforms en formats – vragen om een flexibele en strategische aanpak. Dit betekent dat we continu evalueren welke kanalen en communicatiestijlen het meest effectief zijn om onze doelgroepen te bereiken en te betrekken. De impact van LinkedIn is de laatste maanden steeds meer zichtbaar. Zeker tijdens en in aanloop naar gezamenlijke evenementen groeit het bereik en is er veel interactie.

In 2025 zullen we ons nog meer richten op de uitstraling van onze kanalen en erop inzetten dat ze te allen tijde in dienst staan van de inhoud, maar ook iets toevoegen aan de beleving van onze volgers.

Inzet communicatiekanalen

In 2024 zijn de volgende communicatiekanalen ingezet:

- Websites (doorlopend)
 - www.boekman.nl
 - www.cultuurmonitor.nl
- Social media (doorlopend)
 - Facebook [@boekmanstichting](https://www.facebook.com/boekmanstichting)
 - Instagram [@boekmanstichting](https://www.instagram.com/boekmanstichting)
 - LinkedIn [@boekmanstichting](https://www.linkedin.com/company/boekmanstichting)
 - X [@BoekmanNL](https://twitter.com/BoekmanNL) (voorheen Twitter)
- [E-mailnieuwsbrief](#) (12x per jaar)
- Podcast [Agendapunt](#) (4x per jaar)
- Tijdschrift [Boekman](#) (4x per jaar)
- Online publicatie [Boekman Extra](#) (4x per jaar)
- Persberichten (incidenteel)

Bereik communicatiekanalen

Voor de beleidsperiode 2021-2024 heeft de Boekmanstichting de ambitie uitgesproken om aanzienlijk meer mensen te bereiken en het gebruik van de eigen producten en diensten te verhogen. In 2024 is hier hard aan gewerkt, en deze inspanningen lijken hun vruchten af te werpen.

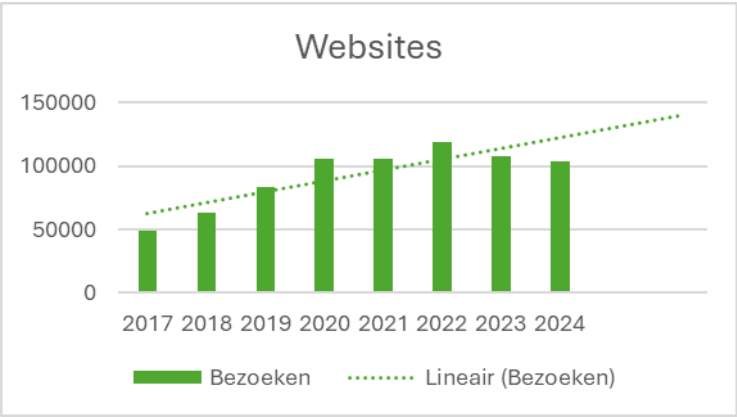
Ook voor de beleidsperiode 2025-2028 zijn nieuwe communicatiedoelen vastgesteld, waarbij we blijven streven naar een breed en effectief bereik. Hieronder lichten we toe welke resultaten we behalen met onze websites, e-mailnieuwsbrieven en social media kanalen.

Websites

Het gebruik van de websites (www.boekman.nl en sinds 2022 ook www.cultuurmonitor.nl) is de afgelopen jaren fors toegenomen. Culture Today monitort wekelijks de bezoekcijfers via Google Analytics. Van 48.601 bezoeken in 2017 is dit aantal gegroeid naar 104.169 bezoeken in 2024

(2023: 108.124, 2022: 118.771 bezoeken, 2021: 105.685 bezoeken). Tegelijkertijd zien we dat sinds 2022 een daling in het aantal online bezoeken ingezet is. Ten opzichte van 2023 noteren we in 2024 een daling van 3,8%. Daar moeten we bij noteren dat het aantal online bezoeken op de Catalogus sinds 2023 apart worden bijgehouden en we daarin groei zien van online sessies. Van 3.452 in 2023 naar 12.611 in 2024.

Boekman.nl	Cultuurmonitor.nl	Catalogus
73.564	30.605	12.611

Sinds oktober 2024 volgen we ook online sessies van De Waarde Van Cultuur (Cultuurmonitor Noord Brabant) deze telt over de periode van oktober t/m december 1.5 k gebruikers. We zullen hier in 2025 meer over kunnen delen.

Voor de beleidsperiode 2025-2028 zetten we in op meer inclusieve en toegankelijke websites. Dat gaat voor ons over taal (de Cultuurmonitor is sinds 2024 ook in Engels beschikbaar), usability en visuele identiteit. Om onze gebruikers en doelgroepen te motiveren om meer gebruik te maken van de websites en social media vergroten we de digitale toegankelijkheid en zetten we meer in op meer maatwerk (personalisatie). Dit houdt in dat we vanaf 2025 naast de geschreven teksten ook inzetten op (audio)visueel in de vorm van video, illustratie en infographics om de inhoud van artikelen en publicaties op meerdere manieren aan te bieden voor een breed publiek.

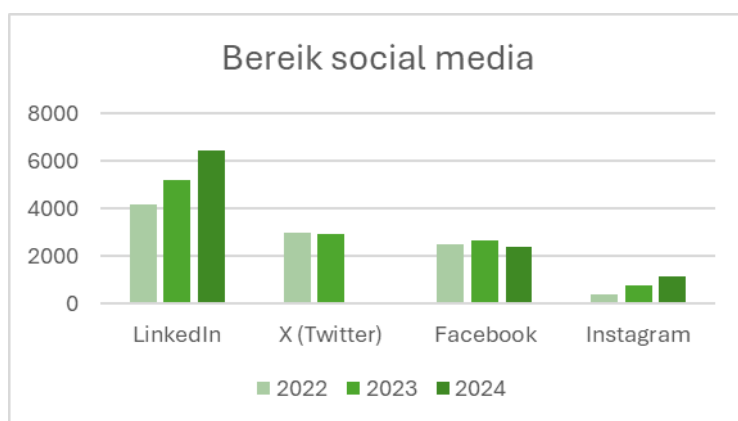
E-mailnieuwsbrieven

De maandelijkse nieuwsbrief van de Boekmanstichting is een van de belangrijkste manieren om onze gebruikers en doelgroepen te bereiken. Het aantal abonnees is in 2024 iets gezakt. Ten opzichte van 5.045 abonnees in 2023 (2022: 5.024 abonnees) stond het aantal abonnees in december 2024 op 4.980. Daar staat tegenover dat de nieuwsbrieven dit jaar wel beter gelezen werden dan in 2023 met een toegenomen 'open-rate' van 15%.

Vanaf 2025 richten we ons actief op het vergroten van deze volgersbasis en spreken we nieuwe doelgroepen direct aan om via dit medium op de hoogte te blijven van wat er binnen de Boekmanstichting speelt.

Social media

Naast de websites en e-mailnieuwsbrieven is social media een belangrijk onderdeel van de communicatiemiddelenmix van de Boekmanstichting. Het belangrijkste social mediakanaal voor ons is LinkedIn, daarnaast zijn we actief op Instagram. Tot begin 2024 richtten we ons ook op Facebook en X (voorheen Twitter), maar sinds de ontwikkelingen bij Meta, is de inspanning gestopt na Q1. Eind Q4 hebben we X zelfs helemaal verwijderd. We voelen ons niet langer thuis op dit platform. Deze resultaten zijn dan ook niet representatief voor de social media cijfers over 2024. Vanaf 2025 voegen we Bluesky toe als communicatiekanaal ter vervanging van X.

Bij de verdeling van tijd en capaciteit ligt de focus op LinkedIn vanwege het 'zakelijkere' karakter van het platform. Het is een plek waar de Boekmanstichting de ruimte heeft om content op een genuanceerde manier te presenteren, waarbij er ook inhoudelijke gesprekken en discussies ontstaan tussen gebruikers die ons volgen. Onze aanpak op **LinkedIn** slaat aan, in 2024 hebben we een stijging gerealiseerd van 23,8% in het aantal volgers ten opzichte van 2023 eerder. We merken grote interactie bij inhoudelijke posts rondom evenementen, open calls en publicaties en

zullen in 2025 nog meer inzetten op het gericht uitvragen van onze achterban op dit platform. En ook **Instagram** is ten opzichte van vorig jaar gegroeid met 51,9%. Volgens de rapporten van Culture Today hebben we in 2024 maar liefst 114% meer impressions op dit platform behaald. Bij dit medium helpt het ons om zogenaamde shared posts in te zetten met andere bedrijfsaccounts om het aantal likes en het bereik te vergroten. Met name na de samenwerking met Unesco (Internationalisations) en Concrete Blossom (Cultural Currency Conference) is het aantal volgers en likes gegroeid.

Bijlage 1: Publicaties medewerkers Boekmanstichting 2024

Team Boekmanstichting

Kennis van waarde: activiteitenplan 2025-2028 Boekmanstichting.

Felicia van Andel

Cultuurmonitor (samen met Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi, Sita Struijke, Britt Swartjes en Jonathan Verwey).

Cultuurmonitor: jaarrapportage 2023. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi en Britt Swartjes).

Kimberly Bebendorf

Public perceptions of Dutch cultural institutions: exploring perceptions of values and responsibilities of cultural institutions with a focus on sustainability. Amsterdam, Groningen: Boekmanstichting, Universiteit van Groningen.

Maartje Goedhart

'Het belang van regionale cultuurdata: beter inspelen op regionale verschillen en behoeften'. In: *Boekman* 139, 44-47 (samen met Thomas de Hoog).

Cultuurmonitor (samen met Felicia van Andel, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi, Sita Struijke, Britt Swartjes en Jonathan Verwey).

Cultuurmonitor: jaarrapportage 2023. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi en Britt Swartjes).

Cultuurmonitor Zeeland: editie 2024. Amsterdam: Boekmanstichting, Het Pon | Telos, Pyrrhula (samen met Thomas de Hoog).

Rapportage verkenning harmonisering ledenbevraging brancheorganisaties. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Jan Jaap Knol).

'Toegang tot cultuur'. In: *Waarde van cultuur: inspirerende verhalen over de staat van de culturele sector in Noord-Brabant*, 32-33.

Waarde van cultuur 2024: de staat van de culturele sector in Noord-Brabant. Tilburg, Amsterdam: Kunstloc, Pyrrhula, Het Pon | Telos, Boekmanstichting (samen met Thomas de Hoog).

Sarah Haaij

'Reflecteren op representatie: genieten van een gedeeld moment'. In: *Boekman* 140, 22-27.

Maxime van Haeren

[Cultuurmonitor](#) (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi, Sita Struijke, Britt Swartjes en Jonathan Verwey).

[Cultuurmonitor: jaarrapportage 2023](#). Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Maartje Goedhart, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi en Britt Swartjes).

[Vrouwelijke beeldend kunstenaars in Nederland: arbeidsmarkt, carrièreverloop, representatie](#). Amsterdam: Boekmanstichting.

'Vrouwen in de beeldende kunst: representatie en carrière onder de loep'. In: *Boekman* 140, 46-49.

Thomas de Hoog

'Het belang van regionale cultuurdata: beter inspelen op regionale verschillen en behoeften'. In: *Boekman* 139, 44-47 (samen met Maartje Goedhart).

[Cultuurmonitor](#) (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi, Sita Struijke, Britt Swartjes en Jonathan Verwey).

[Cultuurmonitor: jaarrapportage 2023](#). Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi en Britt Swartjes).

[Cultuurmonitor Zeeland: editie 2024](#). Amsterdam: Boekmanstichting, Het Pon | Telos, Pyrrhula (samen met Maartje Goedhart).

[Waarde van cultuur 2024: de staat van de culturele sector in Noord-Brabant](#). Tilburg, Amsterdam): Kunstloc, Pyrrhula, Het Pon | Telos, Boekmanstichting (samen met Maartje Goedhart).

Jan Jaap Knol

['Bijbelse overgave'](#). In: *Cultuurkrant* 29 (LKCA).

['Culture is not an industry: reclaiming art and culture for the common good'](#), boekbespreking. In: *Boekman* 138, 61-62.

[Cultuurmonitor](#) (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Mutaleni Nadimi, Sita Struijke, Britt Swartjes en Jonathan Verwey).

[Cultuurmonitor: jaarrapportage 2023](#). Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Mutaleni Nadimi en Britt Swartjes).

'De gruwel die "begrijpend lezen" heet'. In: *Cultuurkrant* 31 (LKCA).

'Leve de geëngageerde cultuurdocent'. In: *Cultuurkrant* 32 (LKCA).

'Oorlogseconomie? Laten we vooral kleurpotloden blijven maken'. In: *Cultuurkrant* 30 (LKCA).

Rapportage verkenning harmonisering ledenbevraging brancheorganisaties. Amsterdam:

Boekmanstichting (samen met Maartje Goedhart).

'Zuurstof van de samenleving: waarom cultuur een regeringszaak is', boekbespreking. In: *Boekman* 141, 60-61.

Jack van der Leden

Broedplaatsenbeleid onder de loep: de aanpak in zes grote steden. Boekman Extra Verkenning 44.

Diversiteit in cultuurnota's: een reconstructie van veranderend cultuurbeleid. Boekman Extra

Verkenning 46.

Immaterieel erfgoedbeleid in Nederland. Boekman Extra Verkenning 47.

"Topdrukte, daar doen we het voor": de aantrekkingskracht van Jazz by the Sea in Domburg'. In: *Boekman* 139, 20-21.

Vrijwilligers in de culturele sector. Boekman Extra Verkenning 45.

Stefanie Liebreks

"Het is echt pionieren": Connecting Emerging Literary Artists: platform voor talentvolle literaire makers'. In: *Boekman* 141, 36-37.

Mutaleni Nadimi

Cultuurmonitor (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Sita Struijke, Britt Swartjes en Jonathan Verwey).

Cultuurmonitor: jaarrapportage 2023. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol en Britt Swartjes).

André Nuchelmans

'Een begrip in Vlissingen: het verhaal van Stichting van de Sande'. In: *Boekman* 138, 12-13.

"Elke artiest wil op Eurosonic spelen": springplank naar succes'. In: *Boekman* 141, 46-47.

'De muziekfabriek: TMF en de Nederlandse popcultuur', boekbespreking. In: *Boekman* 140, 59-60.

'Passion for vinyl: tales from the groove', 'Meer! Meer! Meer! Meer dan 200 omgevallen platenkasten', 'Het vergeten lied: uitdagingen bij het verzamelen van het Nederlandstalige lied', boekbespreking. In: *Boekman* 138, 59-60.

"'We willen mensen zich laten verwonderen": de veelzijdigheid van De Dansonderneming in Hoorn'. In: *Boekman* 139, 32-33.

Sita Struijke

Cultuurmonitor (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi, Britt Swartjes en Jonathan Verwey).

'Fondsen op naam: duurzaam, maar doelgericht'. In: *Boekman* 138, 30-33.

Britt Swartjes

Cultuurmonitor (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi, Sita Struijke en Jonathan Verwey).

Cultuurmonitor: jaarrapportage 2023. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol en Mutaleni Nadimi).

'Iedereen welkom?: omgaan met representatie in festivalmarketing'. In: *Boekman* 140, 34-39.

'De rol van lezen en creatief schrijven in de vrije tijd'. In: *Bibliotheekblad*, jrg. 28, nr. 4, 50-51.

"I didn't want to promote it with a white girl": marketing practices and boundary work at popular music festivals'. In: *International Journal of Event and Festival Management*.

Making (a) difference: a sociological account of music festival work and production. Proefschrift Erasmus Universiteit Rotterdam.

Jonathan Verwey

Cultuurmonitor (samen met Felicia van Andel, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Thomas de Hoog, Jan Jaap Knol, Mutaleni Nadimi, Sita Struijke en Britt Swartjes).

Bijlage 2: Boekman, Boekman Extra en podcast Agendapunt

Boekman

Boekman 138, voorjaar 2024

Private financiering van kunst en cultuur

Private financiering speelt naast overheidsfinanciering een steeds grotere rol binnen de bekostiging van de kunst- en cultuursector. Wat drijft donateurs? Wat zijn de afwegingen van een maker of instelling? Hoe verhoudt private financiering zich tot die van de overheid? En hoe stimuleert de overheid de private gever? Deze en andere vragen komen in Boekman #138 aan bod.

Met bijdragen van René Bekkers, Helleke van den Braber, Rocco Hueting, Iris van Korven, Wietse Schmidt, Lies Wijnterp, Kristel Casander, Alyssa Mahler, Sita Struijke, Bastiaan Vinkenburg, Sam Branten, Sigrid Hemels, Olav Velthuis, Clarice Gargard, Liesbeth Bik, Rachid Benhammou, André Nuchelmans, Elodie Heloise, René van Peer, Joke de Wolf, Koos Zwaan, Jan Jaap Knol, Jack van der Leden en Kim van der Meulen. De coverillustratie is gemaakt door Ellis Tolsma.

Boekman 139, zomer 2024

Cultuur in de regio

Cultuur in de regio was een terugkerend thema in veel verkiezings- programma's. Ook de Raad voor Cultuur stelt voor om de subsidies evenrediger te verdelen over het land. Maar hoe moet dat worden gerealiseerd? Hoe wordt het geld nu verdeeld? En hoe kijken de verschillende regio's naar de plannen? Op deze en andere vragen zoeken we een antwoord in Boekman #139.

Met bijdragen van Pieter Bots, Raymond Kubben, Senne Vercouteren, Kim van der Meulen, Edo Dijksterhuis, Fabian Melchers, Irene Stengs, Bas van Brecht, Ronald Nijboer, Annelies van der Horst, Maartje Goedhart, Thomas de Hoog, Matthijs Kalmijn, Kène Henkens, Liesbeth Bik, Cas Smithuijsen, Inge van der Vlies, Jack van der Leden, André Nuchelmans, Illand Pietersma, Edwin van Meerkerk, Wiebe Reints, Bjorn Schrijen, Renate Buijze, Sarah Haaij en Maxime van Haeren. De coverillustratie is gemaakt door Tsjisse Talsma.

Boekman 140, najaar 2024

Representatie in kunst en cultuur

Deze Boekman gaat over representatie van verschillende groepen binnen het cultuurbeleid in Nederland. Aandacht voor regionale initiatieven en leiderschap in de sector door mensen van kleur. Welke uitdagingen zien makers en beleidsmakers? Culturele instellingen moeten zowel herkenning als nieuwe perspectieven bieden.

Met onder andere bijdragen van Judi Mesman, Linda Duits, Edo Dijksterhuis, Toef Jaeger, Johan Kolsteeg, Sarita Bajnath, Sarah Haaij, Britt Swartjes, Aušra Listavičiūtė, Oscar van der Pluijm, Nous Faes, Evert Bisschop Boele, Orville Breeveld, Mirjam Shatanawi, Maxime van Haeren, Jack van der Leden, Eric Schulp, Elodie Heloise, Pablo Cabenda, Liesbeth Bik, André Nuchelmans. De coverillustratie is gemaakt door Lee Teng Poh.

Boekman 141, winter 2024

Europa en cultuur

Tijdens de afgelopen Europese verkiezingen was er voor kunst en cultuur in Europees verband nauwelijks aandacht. Ondertussen neemt de geopolitieke onrust binnen en buiten Europa toe. Tijd om bij de aanvang van de nieuwe beleidsperiode 2025-2029 de balans op te maken. Welke rol speelt de EU voor de kunst- en cultuursector in de lidstaten? Wat is de invloed van Europese wetgeving en richtlijnen? Hoe kijken kunstenaars naar Europa?

Met bijdragen van Hendrik Vos, Wietse Schmidt, Elena Polivtseva, Nan van Houte, Albert Meijer, Jordi Wijnalda, Inez Boogaarts, Anita Debaere, Joost Heinsius, Elodie Heloise, Paola Verhaert, Liesbeth Bik, Roxane Soudagar, Stefanie Liebreks, André Nuchelmans, Quirijn van den Hoogen, Marieke Maathuis, Jan Jaap Knol, Jack van der Leden en Jitze de Vries (alleen digitaal).

De coverillustratie is gemaakt door Idris van Heffen.

Boekman Extra Verkenning

Boekman Extra Verkenning 44, februari 2024

Broedplaatsenbeleid onder de loep: de aanpak in zes grote steden

In het winternummer 2023 van Boekman (#137) staan samenwerken, co-creatie en broedplaatsen centraal. Wat beweegt kunstenaars en creatieven om samen te werken? In dat

kader vertellen de cultuurwethouders van Amsterdam en Groningen in een interview in Boekman over de meerwaarde van broedplaatsen. Creatieve makers dragen bij aan de leefbaarheid van een stad, aldus de bestuurders. In steden als Den Haag, Rotterdam, Tilburg en Utrecht klinken dezelfde geluiden, blijkt uit een rondgang van de Boekmanstichting. Hoe legitimeren deze gemeenten broedplaatsenbeleid en hoe krijgt de uitvoering vorm? Actuele documenten in de Kennisbank van de Boekmanstichting geven inzicht.
Auteur: Jack van der Leden

Boekman Extra Verkenningen 45, mei 2024

Vrijwilligers in de culturele sector

Vrijwilligerswerk is niet meer weg te denken in de culturele sector. De animo voor het leveren van onbetaalde inspanningen nam af tijdens de pandemie, maar is inmiddels terug op het oude niveau. In deze Verkenning verschaffen we meer inzicht in de wereld van het cultureel vrijwilligerswerk op basis van recente documenten in de Kennisbank van de Boekmanstichting.
Auteur: Jack van der Leden

Boekman Extra Verkenningen 46, september 2024

Diversiteit in cultuurnota's: een reconstructie van veranderend cultuurbeleid

De terminologie en legitimering van het begrip diversiteit in cultuurnota's van de Rijksoverheid zijn in de afgelopen vier decennia sterk veranderd. Waar in de jaren tachtig werd gesproken van migrantencultuur (Brinkman), hanteerden bewindspersonen in de jaren negentig en nul begrippen als culturele diversiteit (Van der Ploeg) en interculturaliteit (Plasterk). Minister Plasterk noemde cultuurbeleid als eerste beleidsmaker inclusief, voor alle Nederlanders, makers én publiek. Oudstaatssecretaris voor Cultuur en Media Uslu herijkte twintig jaar later de beleidsterm inclusie en voegde gelijkwaardigheid toe. Een reconstructie in grote stappen op basis van beleidsdocumenten in de Kennisbank van de Boekmanstichting.
Auteur: Jack van der Leden

Boekman Extra Verkenningen 47, december 2024

Immaterieel erfgoedbeleid in Nederland: erfgoed in beweging

Immaterieel erfgoed bevindt zich vaak op het snijvlak van cultuur in relatie tot verschillende andere domeinen, denk aan: sociaal-maatschappelijke context, leefbaarheid, openbare ruimte, duurzaamheid en ecologie. Daarom is het begrip niet makkelijk en helder te vangen in één definitie. In 2012 ondertekende Nederland het UNESCO Verdrag inzake de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed. Hoe ziet het huidige Nederlandse immaterieel erfgoedbeleid eruit? Welke plannen kondigde oud-staatssecretaris Fleur Gräper-van Koolwijk aan in haar beleidsbrief over immaterieel erfgoed in april 2024 en in hoeverre neemt Eppo Bruins, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in kabinet Schoof, die over? Een verkenning op basis van documenten in de Kennisbank van de Boekmanstichting.

Auteur: Jack van der Leden

Podcast Agendapunt

Aflevering 4: Dromen in de ruïnes

Kunst en cultuur kunnen een plek zijn om adem te halen. En om te dromen over een andere wereld. Hoe blijf je de capaciteit om te dromen vasthouden wanneer je je continu moet verhouden tot beleidskeuzes? We praten met Amal Alhaag: curator, onderzoeker en mede-initiatiefnemer van het platform voor hedendaagse cultuur Metro54.

Na 20 jaar in de sector zag Amal het culturele en politieke landschap veranderen. Ze vertelt over de verschillende 'diversiteitsgolven' en waarom zelfredzaamheid voor makers en kleine initiatieven belangrijk is. Ze daagt de sector uit om na te denken over de bestaande structuren: zou een cultuursector zonder subsidies en instituten mogelijk zijn? Je hoort het in de vierde podcast-aflevering van Agendapunt.

Met medewerking van Amal Alhaag en Hodan Warsma (podcast host). Onder redactie van Jasmin Sharif.

Aflevering 5: Tussen kunst en kind

Het thema 'zorg' krijgt veel aandacht in de kunst- en cultuursector: van tentoonstellingen tot podcasts. Maar wat komt er eigenlijk terecht van al die aandacht? Met schrijver, kunstenaar en beleidsadviseur Mirthe Berentsen zoomen we tijdens deze aflevering in op het ouderschap: een van de langstdurende zorgrelaties.

Deels kenmerkt het makerschap in de cultuursector zich door zichtbaarheid, flexibele werktijden en 'maken uit liefde'. Dat maakt de realiteit van maker én zorgdrager juist complex. Oplossingen

om deze het hoofd te bieden komen nu vaak bij het individu – en met name vrouwen – te liggen. Mirthe vertelt ons meer over de niet-zo-familievriendelijke sector en op welke hardnekkige ideeën van kunstenaarschap deze gestoeld is. Ook vertelt ze over manieren waarop het wél familievriendelijker kan en wie en wat daarvoor nodig is.

Met medewerking van Mirthe Berentsen en Jasmin Sharif (podcast host en redactie)

Aflevering 6: Leren van elkaar in onevenredige contexten

Verschillende Nederlandse cultuurfondsen en culturele instellingen worden steeds actiever op de ABCSSS eilanden (Aruba, Bonaire, Curacao, Sint Eustatius, Sint Maarten en Saba). De relatie tussen Europees Nederland en het Caribisch deel tekent zich echter door een koloniale erfenis, waar – nog steeds – machtsongelijkheid bij komt kijken. Met beleidsadviseur, historicus en mede-oprichter van Counter/ Narratives, Gyonne Zafira, die werkt op Aruba én in Nederland, spreken we over deze ingewikkelde relatie.

Volgens Gyonne wordt deze relatie niet alleen gekenmerkt door beperkte middelen op de eilanden, maar ook beperkte sensitiviteit van Nederlandse ambtenaren en instituten. Cultuur wordt op verschillende manieren gevormd en gedefinieerd en dit vraagt om een aanpassing van werkwijzen. Aan beide kanten vindt een ander soort leerproces plaats: Wat kan Nederland leren van het Caribisch gebied?

Met medewerking van Gyonne Zafira en Jasmin Sharif (podcast host en redactie)

Aflevering 7: Charmante alternatieven

Kunst en cultuur zijn middelen om verhalen over te brengen: van literatuur en film tot aan culturele uitwisseling in co-creatie. Filosoof, theatermaker en spoken word artiest Lev Avitan stelt zich hierbij continu de vraag: welke verhalen schuiven we naar voren? Welke vooroordelen en wereldbeelden schuilen daar – onbewust – achter?

In deze persoonlijke aflevering deelt Lev zijn motivatie om zowel politieke als persoonlijke kunst te maken. We spreken over wat representatie teweeg kan brengen en over hoe het is om je als maker te verhouden tot opdrachtgeverschap. Zijn boodschap is een uitnodiging om je te laten charmeren. Manieren van doen, leven of creëren waar je je positief door mag laten beïnvloeden.

Met medewerking van Lev Avitan en Jasmin Sharif (podcast host en redactie)

Bijlage 3: Boekmanstichting in de media

Raad voor Cultuur nog steeds ontevreden over plannen Reisopera en LKCA, In: *Cultureel Persbureau*, 28-11-2024

IN PERSPECTIEF #23: De kunstenaar als aandeelhouder, In: *Cultureel Persbureau*, 27-11-2024

Impact Tiendaagse Kunst & Cultuur – 20 t/m 30 januari 2025, In: *VNPF*, 24-11-2024

Nieuwe voorzitter Raad van Toezicht: Boekmanstichting, In: *Culturelevacatures.nl*, 11-11-2024

Shortlist Boekman Dissertation Prize announced, In: *Cultureel Persbureau*, 23-10-2024

Shortlist Boekman Dissertatieprijs bekend, In: *Cultuurpers*, 23-10-2024.

Inkomsten en werkgelegenheid in de cultuursector: een uitleg in grafieken, In: *NOS*, 15-09-2024

Burgerberaad nodig voor toekomstgerichte cultuursector, In: *Binnenlands Bestuur*, 03-09-2024

'Festivals lijken heel spontaan en zelfs magisch, maar sociale grenzen vervagen er niet. Integendeel', In: *NRC*, 06-06-2024.

Meerderheid Nederlanders voorstander van verduurzaming culturele sector, In: *Duurzaam-ondernemen.nl*, 05-04-2024.

Meerderheid Nederlanders voorstander van verduurzaming culturele sector, In: *Fonk Magazine*, 04-04-2024.

Female visual artists earn 20 percent less than male colleagues, In: *NL Times*, 01-04-2024.

Tijd voor MAX, In: *NPO 1*, 29-03-2024.

Vrouwen in beeldende kunst verdienen 20 procent minder dan mannelijke collega's, In: *NRC*, 28-03-2024.

Vrouwen in beeldende kunst verdienen 20 procent minder dan mannen. In: *Reformatorisch Dagblad*, 28-03-2024.

Ongelijkheid binnen de kunstsector: 'Vrouwelijke kunstenaars verdienen structureel minder'. In: NPO Radio 1, 28-03-2024.

Spraakmakers – Rapport over positie van vrouwen in de beeldende kunst. In: NPO Radio 1, 28-03-2024.

NOS Journaal – Mediaoverzicht. In: NPO 1, 28-03-2024.

Inkomen van vrouwelijke kunstenaars blijft flink achter op dat van mannen. In: *Het Parool*, 28-03-2024.

Ook loonkloof in de beeldende kunst: vrouwen verdienen 20 procent minder dan mannen. In: *De Volkskrant*, 28-03-2024.

Vrouwelijke kunstenaars verdienen in Nederland minder dan hun mannelijke collega's. In: *Trouw*, 28-03-2024.

Broedplaatsenbeleid in zes grote steden. In: *BK-Informatie*, 15-03-2024.

Welke sociale infrastructuur verlangt het ouderschap? – over het symposium '(m)otherhood in de kunst' en de podcast 'tussen kunst & kind'. In: *Metropolis M*, 01-03-2024.

Theaters genoeg, maar buiten de Randstad gaat er veel minder geld naar cultuur. In: *NRC*, 29-02-2024.